

AI-gebruik in het onderwijs – Regels en richtlijnen voor docenten bij de Faculteit Geesteswetenschappen

Versie 1 september 2026

Dit document bevat de belangrijkste regels en richtlijnen wat betreft het gebruik van artificiële intelligentie (AI) in het onderwijs (d.i. doceren en toetsen) voor docenten bij de Faculteit Geesteswetenschappen. Dit document vormt geen uitgebreid handboek met alle informatie, tips, voorbeelden en *best practices* die relevant zijn voor de docenten die te maken hebben of werken met AI in het onderwijs. Daartoe wordt in dit document verwezen naar nadere informatie of documentatie die elders beschikbaar is.¹

Let op: Deze regels en richtlijnen zullen worden aangepast naargelang de ontwikkelingen op dit gebied, zowel binnen als buiten de faculteit/universiteit. De meest recente versie van dit document kan [hier](#) worden gevonden.

A. Basisprincipes

1. Docenten dienen zich op de hoogte te stellen van de essentie van geldende wet- en regelgeving zoals de [AVG](#), [EU AI-verordening \(AI Act\)](#), de [Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit](#) en de [Regeling ICT- en internetgebruik](#) en [Regeling Datamanagement](#) van de Universiteit Leiden. Zie ook sectie B.
2. Docenten mogen GenAI gebruiken in hun onderwijs en toetsing mits zij zich houden aan de bovengenoemde wet- en regelgeving en aan de regels in dit document, en zij rekening houden met de aanbevelingen hierin. Controleer s.v.p. of er aanvullende richtlijnen gelden voor de specifieke opleiding(en) waarin je doceert.
3. Als examiner mag je zelf besluiten of en hoe studenten GenAI mogen gebruiken bij het maken van opdrachten. Controleer s.v.p. echter of er aanvullende richtlijnen gelden voor de specifieke opleiding(en) waarin je doceert.
4. Je wordt niet verplicht om AI in jouw onderwijs of toetsing te integreren, of om te werken met AI-applicaties in het algemeen. Echter, in cursussen waar het verwerven of vergroten van AI-geletterdheid deel uitmaakt van de leerdoelen voor studenten, kan het zijn dat het gebruik van AI-toepassingen in het onderwijs noodzakelijk is. Daarnaast zijn sommige AI-functionaliteiten geïntegreerd in veelgebruikte software (bijv. Microsoft) die wordt aangeboden door de universiteit, wat het nagenoeg onmogelijk maakt om deze volledig te vermijden.
5. De faculteit moedigt alle docenten aan om de basiskennis te verwerven over de invloed van AI op doceren, leren en toetsen. De universiteit en de faculteit zijn verantwoordelijk voor het aanbieden van voorlichting en training aan werknemers over AI-risico's, beperkingen, mogelijkheden en over cognitieve, ethische, juridische en maatschappelijke implicaties.

¹ Of momenteel nog in ontwikkeling.

Docenten die AI niet zelf toepassen in hun onderwijs dienen wel over basiskennis van AI te beschikken, dat wil zeggen kennis over waartoe AI in staat is en over wat de consequenties van AI-gebruik door studenten kunnen zijn. Meer informatie over hoe je effectief basiskennis over AI in het onderwijs kunt verwerven of vergroten is te vinden op de [ECOLe website](#).

6. De faculteit en de opleidingen dienen te garanderen dat bachelorstudenten, gedurende hun studie, basiskennis opdoen over zowel AI-risico's, beperkingen en mogelijkheden, als over cognitieve, ethische, juridische en maatschappelijke implicaties. Dit wordt bijvoorbeeld gerealiseerd door middel van aanbod van e-modules² en van een facultair kerncurriculumvak dat elementen van AI-geletterdheid bevat. In masteropleidingen worden studenten in ieder geval gewezen op de risico's van ongeoorloofd AI-gebruik, bijvoorbeeld in het kader van voorlichting over academische integriteit in het algemeen.
7. De faculteit staat docenten toe om te experimenteren met GenAI-tools onder gedefinieerde en veilige omstandigheden. ECOLe biedt hierbij ondersteuning. Voor meer informatie, zie de [ECOLe website](#).

B. Belangrijkste verboden

Dit hoofdstuk bevat bindende regels, onder verwijzing naar punten A1 en A2. Meer specifiek is het volgende NIET TOEGESTAAN op het gebied van onderwijs en toetsing:

1. Het (via uploads of prompts) *verstrekken aan onveilige*³ GenAI-toepassingen van *studentgegevens, bronmateriaal of andere (onderzoeks-)gegevens die als vertrouwelijk moeten worden beschouwd* vanwege privacy-, veiligheids-, auteursrechtelijke-, intellectueel eigendom (IE), of andere redenen. Dit betreft onder andere:
 - a. Het uploaden van door studenten geproduceerde papers/ opdrachten/ tentamens/ scripties om (gepersonaliseerde) feedback te genereren, ter beoordeling, of voor analyse (van fraude, plagiaat, data, etc.), samenvatten, etc. [AVG, IE van de student].
 - b. Het uploaden van narratieve feedback van studenten of collega's in het kader van (cursus-)evaluatie.
 - c. Het verstrekken van niet-geanonimiseerde student-gerelateerde gegevens.
 - d. Het opstellen van een aanbevelingsbrief of een brief over disciplinaire maatregelen met betrekking tot een student [AVG].
2. *Het aanmoedigen van studenten om onveilige* GenAI-toepassingen *te voorzien van bronmateriaal of (onderzoeks-)gegevens die omwille van privacy-, veiligheid-, auteursrechtelijke-, IE- of andere redenen als vertrouwelijk beschouwd dienen te worden*.
3. Het genereren van een *definitief* cijfer of beoordeling door middel van AI zonder enige controle of onafhankelijk menselijk denken en besluitvorming. Zie ook sectie D. [AI-act]
4. Het gebruik van AI om *gedrag van studenten onbewust te beïnvloeden* of hun autonomie⁴ te ondermijnen of aan te tasten. [AI-act]

² [GenAI en LLM's in de academische gemeenschap](#) en [Machine Translation in Higher Education](#).

³ Een AI-toepassing is veilig wanneer deze de privacy waarborgt, beveiligd is, voldoet aan de wetgeving wat betreft auteursrecht en respectvol omgaat met intellectueel eigendom, en ervoor zorgt dat zowel gebruikers als makers beschermd zijn bij de training, implementatie en het gebruik van het systeem. Zie C6 voor veilige tools die worden aangeboden via AI-platform LUCA.

⁴ Dit betreft bijvoorbeeld AI-technieken die mensen beïnvloeden buiten de (bewuste) menselijke waarneming om (visueel, auditief of anderszins), en AI die beslissingen/gedrag van studenten stuurt op een manier die hun vrije keuze ondermijnt.

5. Het gebruik van AI-systemen om *emoties af te leiden* in een werkplek- of onderwijssetting.⁵ [AI-act]

C. Richtlijnen voor AI en onderwijs

Houd in je onderwijs, met betrekking tot GenAI, rekening met het volgende:

1. Neem bij je besluit om AI wel of niet in jouw onderwijs te gebruiken altijd de leerdoelen als uitgangspunt. Het gebruik van AI mag het behalen van de leerdoelen niet belemmeren. Het mag diepgaand leren niet vervangen door oppervlakkig leren en het moet het behoud van verworven kennis, inzichten en/of vaardigheden op de lange termijn ondersteunen.
2. Wees transparant naar je studenten over welke vormen van GenAI-gebruik toegestaan zijn (als een hulp bij het leren, of bij toetsing/opdrachten) en onder welke voorwaarden. Gelieve het toegestane gebruik in de syllabus/op Brightspace te beschrijven. Wijs je studenten op de [Richtlijnen voor gebruik van GenAI bij toetsing](#). Zie ook sectie D.
3. Leg je studenten uit hoe en wanneer GenAI wordt gebruikt (of niet wordt gebruikt) in jouw vak. Overweeg, bij voorkeur na overleg met collega-docenten of het opleidingsbestuur, om aandacht te besteden aan academische integriteit, privacy en informatiebeveiliging, en aan de cognitieve, milieu- en ethische implicaties van het gebruik van AI-tools.
4. Als je de studenten in jouw vak wilt laten werken met AI, zorg er dan voor dat alle studenten gelijkwaardige toegang hebben tot de AI-tool en dat zij over voldoende AI-geletterdheid beschikken. Overweeg vooraf hoe studenten die noemenswaardige gewetensbezwaren hebben tegen AI-gebruik de leerdoelen op andere wijze kunnen behalen en informeer studenten hierover als ze zich melden met gewetensbezwaren.
5. Als je overweegt om AI effectief te integreren in jouw onderwijs, maak jezelf dan vertrouwd met basiskennis en praktische vaardigheden door [deze online module van LLInC](#) te voltooien. Meer informatie over mogelijkheden, ideeën en voorbeelden van AI-gebruik in onderwijs en toetsing kun je vinden op de [ECOLe website](#).
6. Gebruik zelf altijd *veilige* AI-tools (bijvoorbeeld voor AI-ondersteunde feedback) en laat studenten ook met *veilige* AI-tools werken, bij voorkeur aangeboden via het [AI-platform LUCA](#) van de Universiteit Leiden.
7. We moedigen docenten aan om opmerkzaam te zijn wat betreft de aanwezigheid en rol van AI in hun vakgebied en om daaraan, voor zover relevant, aandacht te besteden in het onderwijs.

D. Richtlijnen voor AI en toetsen/beoordelen

Toetsontwerp en fraudepreventie

1. Van alle examinatoren wordt verwacht dat zij de risico's van ongeoorloofd AI-gebruik van studenten in de gebruikte toetsvormen inschatten en dat zij deze risico's zoveel mogelijk minimaliseren door middel van het ontwerp van de toetsing.
2. Houd bij het ontwerpen, kiezen en/of afnemen van toetsvormen rekening met de volgende aspecten:
 - a. Kies zoveel mogelijk voor toetsing die minder vatbaar is voor ongeoorloofd AI-gebruik of andere vormen van fraude;

⁵ Dit betreft AI die probeert emoties te detecteren, te raden of te interpreteren aan de hand van gezichtsuitdrukkingen, stemgebruik, lichaamshouding of gebaren, etc.

- b. Beoordeel of en hoe je studenten kunt toestaan om AI te gebruiken bij formatieve toetsing (*beoordeling ten behoeve van het leerproces*), maar niet (of slechts in zeer beperkte mate) bij summatieve toetsing (*beoordeling van het leerresultaat*);
- c. Overweeg of je andere maatregelen kunt nemen om de neiging van studenten te verminderen om AI in opdrachten te gebruiken (bijv. meer tijd tussen deadlines, een andere balans tussen formatieve en summatieve toetsing);
- d. Overleg met collega's binnen de opleiding over de relatie tussen de leerdoelen en toetsvormen van jouw cursus en die van andere gerelateerde vakken van het curriculum, en beoordeel wat dit zou kunnen betekenen voor je eigen toetsontwerp.

Voor meer informatie en *good practices*, zie de [ECOLe website](#).

AI-ondersteunde beoordeling

AI-ondersteunde beoordeling van leerresultaten wordt in de Europese AI-verordening als een hoog risico geclassificeerd. Het is NOOIT toegestaan om een definitief cijfer of beoordeling vast te stellen met behulp van AI zonder enige controle of onafhankelijke menselijke beoordeling en besluitvorming door de examinator. Examinatoren die AI willen gebruiken ter *ondersteuning* van hun (summatieve) beoordelings-/becijferingsmethoden moeten:

- a. vooraf advies inwinnen bij ECOLe (bijvoorbeeld over goedgekeurde tools),
- b. de beperkingen en risico's van de tool begrijpen,
- c. toestemming vragen aan de examencommissie,
- d. schriftelijk volledig transparant zijn naar de studenten over de AI-ondersteuning van de beoordeling.

Regels en richtlijnen voor studenten

Voor onze studenten zijn de regels en richtlijnen met betrekking tot het gebruik van GenAI bij tentamens en toetsen uiteengezet in de [Richtlijnen voor gebruik van GenAI bij toetsing](#). De kernboodschap van deze regels is: het gebruik van GenAI voor te beoordelen toetsen/opdrachten is niet toegestaan, tenzij de docent expliciet heeft aangegeven welke vormen van GenAI-gebruik bij opdrachten/toetsen zijn toegestaan en onder welke voorwaarden.

Transparantie over het toegestane gebruik door studenten

Als je, na zorgvuldige afweging van de mogelijkheden en risico's, bepaald gebruik van AI door studenten in jouw cursus toestaat, vermeld dan expliciet in de syllabus/Brightspace welke vormen van AI toegestaan zijn en onder welke voorwaarden. Overweeg daarbij om de volgende aspecten te verduidelijken:

- a. Toegestaan gebruik als *hulp bij het studeren* (informatie zoeken, ideeën genereren, brainstormen, samenvatten, uitleggen) en/of toegestaan gebruik in *toetsen/opdrachten* (formatief dan wel summatief);
- b. Toegestane schrijfhulp (bijv. nauwkeurigheidscodes, herschrijven, machinevertaling);
- c. Toegestaan gebruik voor het genereren van visueel of audiomateriaal;
- d. Citeermethode;
- e. Transparantie over AI-gebruik: registratie van prompts, chatgeschiedenis en/of reflectie op het gebruik van GenAI (in de bijlagen, of beschikbaar op verzoek).

.....

Dankwoord

Bij het opstellen van deze regels en richtlijnen is dankbaar gebruikgemaakt van informatie en documentatie van LLInC, FSW en FGGA.